

תוכנית הקורס ורשימת קריאה לקורס

סמסטר 0 שנה 2019

בית ספר: בית ספר הארי רדזינר למשפטים LL.B.

הקליניקה למשפט בינלאומי פלילי והומניטרי

מרצים/ות:

עו"ד יעל גבירצמן ויאס yael.viasgvirsman@post.runi.ac.il

פרופ' ישי בר yishaib@runi.ac.il

מספר הקורס:	10048	סוג הקורס:	בחירה	שעות שבועיות:	8	נקודות זכות:	8
דרישות הקורס:	עבודה מסכמת	קוד קבוצה:	190100481	שפת לימוד:	עברית		

נושאי הקורס

משפט בינלאומי פלילי והומניטרי, ובחינת מנגנונים מדינתיים ואמדינתיים במצבי סכסוך.

הלמידה בקליניקה נעשית באמצעות קורס באמצעות מפגשים שבועיים הכוללים דיונים, מפגשי אורח ומשפט מבויס, בו סטודנטים מדמים טיעונים בפני ביהמ"ש הבינלאומי הפלילי בהאג. המשפט מתנהל באנגלית. כמו כן, השנה, עם מתן דגש על 'המקומי', סטודנטים יציגו בזוגות, בכל שבוע 'מבזק חדשות' ובו ינתחו עובדות, סוגיות משפטיות מקורות וטענות הצדדים על התפתחות שבאקטואליה המשפטית בישראל ובשטחים.

במקביל, הסטודנטים עובדים בצוותים של בין 2-4 סטודנטים מול גורמים חיצוניים (ארגונים וטריבונלים בינלאומיים, גופים ממשלתיים, ארגונים אזרחיים, עורכי דין פרטיים, ויחידים - קורבנות)

הקליניקה מציעה גם שיתופי פעולה בינלאומיים עם קליניקות תאומות, המאפשרים הרחבת אופקים ונטוורטיקנג בתחום.

שעות קבלת מרצה

ימי רביעי בין השעות 10:00 ל-11:00 בתיאום מראש

שעות קבלת מתרגל

רכזי הקורס - בתיאום מראש:

נועה אלפר: פרויקט ICL VICTIMS, היעדרויות, טיסה לרומא

בר גולדנברג- פרויקטים מחקר מול ה-OPCV, מאגר מידע- EQUIPO NIZKOR, אתר ובלוג הקליניקה, קשר עם בוגרים

פייגה- פרויקט ה-IHL IN ACTION, מאגר ICRC IHL CUSTOMARY LAW DATABASE, אתר ובלוג הקליניקה, קשר עם בוגרים

פרטי עוזר הוראה

<bar_goldenberg <bargol84@gmail.com

<feigue baron <feiguou@gmail.com

<Noa Elfer <noa.elfer@gmail.com

הערות נוספות

לכל שאלה, ניתן לפנות ישירות למנהלת הקליניקה' עו"ד **יעל ויאס גבירצמן** במייל
yaelgman@gmail.com

רשימת קריאה

הקליניקה מזכה ב **18 נ"ז**. **בסמסטר א' תתקיים תוכנית חילופין אינטנסיבית עם שתי קליניקות תאומות מאוניברסיטאות לידן ואמורי, במהלך שבוע לימוד שיתקיים בין ה-20-16 בדצמבר 2018. למשלחת השנה יבחרו 12 סטודנטים באמצעות הגרלה. הקליניקה תציע גרעין משותף לכל משתתפיה במשפט בינלאומי פלילי עם תוכנית התמקצעות בדיני הלחימה ודיני התפיסה הלוחמתית מחד, וחשיפה לתחום הצדק המעברי, והתמקצעות בזכויות קורבנות במשפט הבינלאומי הפלילי, מאידך. נושאים נוספים למיקוד השנה הינם : מתן דגש על התפתחויות משפטיות מקומיות, חקירת רכיבי 'פשע נ' האנושות'**

חומרי קריאה כלליים לקורס:

- M. Cherif Bassiouni, *Introduction to International Criminal Law: Second Revised Edition*,

M. Cherif Bassiouni, *Crimes Against Humanity, Historical Evolution and Contemporary Application*, Cambridge University Press, 2011

Antonio Cassese, Paola Gaeta, *Cassese's International Criminal Law*, Third Edition, Oxford University Press, 2013

- **נאום של השופט תיאודור מרון מיום 25 בינואר 2013**, פתיחת שנת המשפט, בית המשפט האירופאי לזכויות אדם, שטרסבורג

- International Court of Justice, [Legal Consequences of the Construction of a Wall in the Occupied Palestinian Territory](#), Advisory Opinion, July 2004, paras 86-14

- בג"ץ 7957/04 **מראעבה נ' ראש ממשלת ישראל**, פד"י ס(2), הקדמה לפסה"ד של הנשיא ברק ופסקאות 10-11, 13, 19-29, 36-37, 47-74, 75, 98-116 (2005).

- *Al-Skeini v. U.K.*, 55721/07, European Court of Human Rights (2011), 1-3, 9-10, 12, 19; סעיפים: 9, 10, 12, 19, 21, 72, 95, 101, 114, 125, 130-139, 143-150

- בג"ץ 769/02 **הוועד הציבורי נגד העינויים בישראל ואח' נ' ממשלת ישראל**, פ"ד סב(1) 507, פסקה 18

- בג"ץ 3969/06 **אלחרוב נ' מפקד כוחות צה"ל** (ניתן ביום 22.10.09), פסקאות 1-2, 6, 10-11, 17-19, 22-34

- (5) דו"ח הוועדה הציבורית לביקורת הארועהימימיום 31 במאי, 2010 (**דו"ח הוועדת טירקל**, חלקא', ינואר, 2011), עמ' 89-91

מבוא למשפט בינלאומי הומניטרי: התפתחות היסטורית ועקרונות - חומר קריאה:

Robert Kolb, *The Main Epochs of Modern International Humanitarian Law Since 1864 and Their Related Dominant Legal Constructions*, in *Searching for a "Principle of Humanity" in International Humanitarian Law* 23, 23-55

(Larsen et al. eds., 2012)

מבוא למשפט בינלאומי פלילי: התפתחות היסטורית, מטרות ועקרונות

חומר קריאה:

1. [Introduction to the International Criminal Court](#), William Schabas,

Cambridge University Press, 2nd Edition, pages 1-26

2. וידאו: 7 דקות 13 שניות:

<https://www.youtube.com/watch?v=L50OZSeDXeA>

(3) אמנת רומא, 1998 - אמנת ביהמ"ש הבינלאומי הפלילי ה

Preamble

(Cassese, A., *INTERNATIONAL CRIMINAL LAW* 15-42 (2003_

1. **נאום הפתיחה של התובע האמריקאי ג'קסון** במשפטי נירנברג.

2. Van Schaack, B., & Slye, [Defining International Criminal Law](#) (Santa Clara

Law Digital Commons, 2007).

מהי עבודה קלינית? - עו"ד שרון ציונוב, מנהלת המערך הקליני, ביי"ס רדזינר למשפטים

חומר קריאה:

הקוד האתי של הקליניקות

קריאת רשות:

- נטע זיו, 'עריכת דין לשינוי חברתי בישראל', מעשי משפט, א 19 (2008)

- [FELSTINER, WILLIAM L. F., 'The Emergence and Transformation of Disputes: Naming, Blaming, Claiming...!', Law and Society Review, 15:3/4 \(1980/1981\) p.631](#)

מבוא לקליניקה: תוכנית 'ימי הכשרה'

ימים מרוכזים המיועדים 'ליישור קו' עם הסטודנטים בקליניקה לגבי התחומים העיקריים הנלמדים בה, ותחומים נלווים לרבות המשפט הבינלאומי ההומניטרי והמשפט הבינלאומי הפלילי, המשפט הבינלאומי הפומבי בכללותה, דיני השימוש בכח, הבנה בסיסית בדיני זכויות אדם ומנגנונים קיימים. כמו כן, נלמד על האומות המאוחדות וארגונים מרכזיים אחרים.

מטרה נוספת לימים המרוכזים הינה תיאום ציפיות בין הסטודנטים לקליניקה, לרבות התנהלות במהלך השנה (דגשים משמעותיים מול המערך הקליני, עמידה בלוח זמנים, אופן עבודה בצוותים וכיוב'), הפעילות הקלינית (מפגשי אורח, תוכנית החילופין, החלוקה בין סמסטר א' לב', הפרויקטים וההשתתפות האישית הפעילה לאורך כל השנה הקלנדרית, הדרישה לנוכחות במפגשים ובקיימות בחומרי הקריאה).

לוח זמנים:

יום הכנה 1: יום ג' 9 אוקטובר 18

9:00-9:45: מבוא – הקליניקה למשפט בינלאומי פלילי, הומניטרי/צדק מעברי

והיכרות

הפסקה

10:00-10:45: המשפט הבינלאומי הפומבי על ענפיו

הפסקה

11:00-12:30: הרצאת אורח, עו"ד שרון ציונוב- מהי קליניקה משפטית?

הפסקת צהריים

13:30-14:30: המשפט הבינלאומי ההומניטרי: התפתחות היסטורית, עקרונות ומקורות

הפסקה

14:45-15:30: המשפט הבינלאומי לזכויות אדם והקשרו למשפט הבינלאומי הפלילי: התפתחות היסטורית, זכויות עיקריות רלבנטיות, מקורות ומנגנוני אכיפה בינלאומיים, אזורים ומדינות

15:30 פגישה עם הרכזות הנכסות: בר, נועה ופייגה-16:00

הפסקה חצי שעה. 16:30-17:00 מבוא: המשפט הבינלאומי הפלילי

יום הכנה 2, יום ה' 11 אוקטובר 18

8:30-9:15 - הקליניקה השנה: אורחים מרצים, נסיעה לימודית, 'מבזק חדשות', אתר הקליניקה - בלוג, משפט מבויים.

נהלי עבודה במהלך השנה:

כיצד כותבים מיילים? בנושא היעדרות, בנושא הנוגע לפרויקט, בנושא הנוגע לטיסה, בנושא הנוגע למשפט המבויים, בנושא אישי

אופן בחירת "המשלחת"

כיצד מגיעים לפגישת צוות? מה זה הזמנה לגוגל דוק?

לוח זמנים כללי לסמסטר א', לסמסטר ב', ולחודשי הקיץ

פירוט פרויקטים: יש להעביר ליעל במייל 3 העדפות + מדוע אני מתאים לפרויקט+מדוע אני מעוניין בפרויקט עד יום א' 14:10 בשעה 12:00

הפסקה

9:30-10:15 - כתיבת חוות דעת משפטית

הפסקה

10:30-11:30 - משפט מבויים - קבוצות

הפסקה

11:45-12:15 - הגרלה - טיסה לרומא: פרויקט 32 - IHL IN ACTION משתתפים (כך שיתכן והכרטיס הזוכה יהיה שייך למי שלא יגיע - והנ"ל ישלפו כרטיס ביום ב' 15:10 בתחילת המפגש הקליני הראשון).

ברוכים הבאים לקליניקה למשפט בינלאומי פלילי, הומניטרי/צדק מעברי-מתחילים!

סמסטר א': משפט בינלאומי פלילי - הפן הגלובלי והמקומי

זוהי קליניקה למשפט בינלאומי שמטרתה להתבונן וללמוד מסכסוכים בעולם, ממקום מנגנונים משפטיים ואמשפטיים ומסוגיות מובילות בתחום המשפט הבינלאומי הפלילי, ההומניטרי ואח', תוך לימוד תיאורטי (תוכן) ולימוד הפרקטיה (יישום). השנה, ינתן מיקוד מיוחד ל'מקומי'. כך, הסטודנטים יחולקו לזוגות ובמועד שייקבע מראש על ידי המנחה, בכל שבוע, זוג סטודנטים יציגו 'הבזקי חדשות': אקטואליה מקומית הנוגעת לתחומי העניין של הקליניקה. ההצגה תכלול הצגת הבעיה/הסוגיה, טענות הצדדים

המעורבים, הכרעת ביהמ"ש ונימוקיו. הזוג יציג בקצרה מקורות מרכזים בדין הבינלאומי, ויחווה דעתו/ה בהתבסס על הדין הבינלאומי, ניתן להציג דילמות לקליניקה כולה ולפתח דיון. הכל, ב7 דקות הצגה ו7 דקות דיון. את הנושא הנבחר, יש לאשר מול מנהלת הקליניקה, שבוע לפני הצגת הנושא.

כמו כן, 30 פעמים השנה, מפגשים קליניים יוקדשו לסוגיה 'מקומית' מובילה אותה תציג המרצה או מרצה אורח/ת. למשל, בשנה שעבר הקדשנו שיעור ובו ניתחנו את פסה"ד בנוגע להוראות פתיחה באש (החסיית) בגבול עזה/ישראל במסגרת ההפגנות שם.

התחום המרכזי הינו המשפט הבינלאומי הפלילי תוך שהמשפט הבינלאומי ההומניטרי מקבל דגש ניכר, בהרצאות ודיונים, הרצאות אורח, מפגשי HARD TALK עם שגריר שוויץ, והדמיית ייעוץ משפטי למפקד הצבאי בזמן לחימה. מפגשי ה HARD TALK מתקיימים במהלך 3 ערבים במשך השנה, ובתיאום מראש. כמו כן, מעת לעת, נבחן סוגיות רחבות יותר ממשפט בינלאומי פלילי ל'צדק בינלאומי פלילי' או במונחים אחרים 'צדק מעברי' - בחינת מנגנונים משפטיים בסכסוכים שונים, גם כאן באמצעות דיונים והרצאות אורח/שיתופי פעולה שונים.

המשפט המבויס מחולק ל7 דיונים כפולים לאורך הסילבוס **ייתכנו שינויים בלו"ז בהתאם למפגשי אורח מתוכננים הממתינים לאישור.**

מפגש ראשון: (15.10) מבוא למשפט בינלאומי פלילי: מנירנברג וטוקיו ועד ביהמ"ש הבינלאומי הפלילי ה ICC . חלוקה לצוותים, מסמכי מפתח ופגישות צוות ראשונות

נענה על שאלות כגון:

מהו ההבדל שבין משפט בינלאומי פלילי ומשפט פלילי בינלאומי? מהם הדינים הרלבנטיים למשפט בינלאומי פלילי? מהם המשפטים הבינלאומיים הפליליים הראשונים בהיסטוריה? מה הביא להקמת הטריבונלים הצבאיים הזמניים בנירנברג וטוקיו? מה המורשת של משפטים אלה כיום?

נבחן בתי משפט בינלאומיים פליליים והבדלים ביניהם. ניתוח דוגמאות חדשות: הקמת בתי משפט בינלאומיים פליליים חדשים: ביהמ"ש האזורי הפלילי באפריקה, ביהמ"ש הבינלאומי בסנגל- העמדתו לדין של נשיא צ'אד, ביהמ"ש המדינת/בינלאומי בקוסובו

חומר קריאה:

• Introduction to the International Criminal Court", William Schabas, Cambridge University Press, 2nd Edition, pages 1-26

Richard Goldstone, Historical Evolution, From Nuremberg to the International Criminal - Court, 1 January 06' Penn State International Law Review, vol

וידאו: 7 דקות 13 שניות:

<https://www.youtube.com/watch?v=L50OZSeDXeA>

אמנת רומא, 1998- אמנת ביהמ"ש הבינלאומי הפלילי ראו את המבוא בלינק:

Preamble

-

קריאת רשות:

2. [נאום הפתיחה של התובע האמריקאי ג'קסון](#) במשפטי נירנברג.
3. Van Schaack, B., & Slye, [Defining International Criminal Law](#) (Santa Clara Law Digital Commons, 2007).
4. The Rome Statute: A Tentative Assessment, THE ROME STATUTE OF THE INTERNATIONAL CRIMINAL COURT", Vol. II, 1901-1913 (Cassese, A., Gaeta, P. (and Jones, J., 2002

מפגש שני: (22.10) הצגת פרויקטים בפני הקליניקה- לאחר המפגש- מפגשי צוות עם שותפים חיצוניים (יתכנו מפגשי סקייפ בימים אחרים ובתיאום)

כל צוות יציג את נושא הפרויקט שלו, נקודות עיקריות, עובדות ומקורות משפטיים כגון דגש על הסוגיות המשפטיות המרכזיות של הפרויקט, ואתגרים צפויים. ניתן להתייחס גם למתדולוגיה. את המצגות יש להכין בpower point לשלוח למנהלת הקליניקה בכיתוב רכזת הפרויקט, לפני המפגש.

מפגש שלישי: (29.10) מפגש בנושא מחקר משפטי- מידענית מספריית המרכז הבינתחומי נשלח למידענית שאלות מחקר מראש. נעסוק בהתמצאות בכלי מחקר בספרייה- כלי עבודה הכרחי למחקר בקליניקה.

מפגש רביעי: (5.11) הרצאת אורחת, עו"ד שושנה לוי (המפגש יתקיים באנגלית)- הסכסוך הקולומביאני והערכאה המיוחדת לשלום Special Jurisdiction for Peace

חומרי קריאה ישלחו לקראת הפגישה

- [אמיקוס HUMAN RIGHTS WATCH](#) המקרה הקולומביני

מפגש חמישי: (12.11) פשעים בינלאומיים- מיקוד מיוחד בפשעים נ' האנושות

יתכן ויחולו שינויים בחומרי קריאה, חידודים ישלחו לקראת הפגישה. נלמד על הפשעים המרכזיים בסמכות בתי משפט בינלאומיים פליליים ונבחן את ההתפתחות בהגדרותיהם מנירנברג ועד לבית המשפט הבינלאומי הפלילי. פשעים נגד האנושות: מהי 'מדיניות'? האם גורם אמדינתי יכול לגבש מדיניות לצורך הדין הבינלאומי הפלילי? מהו 'רחב הקף'?

חומר קריאה:

- [Rome Statute of the International Criminal Court, Arts. 5-8.](#)
- [ICTY Statute, Art. 2-5.](#)
- [Resolution RC/Res.6, adopted at the 13th plenary meeting of the Assembly of States Parties, June 11, 2010](#)
- [UN Convention on the Prevention and Punishment of Genocide, 1948](#)
- ICJ Judgment of 26 February 2007, Case Concerning Application of The Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide, (Bosnia and Herzegovina v. Serbia and Montenegro), (ICJ '[Genocide Case](#)'), פסקאות' 142-201

•

מפגש שישי: (19.11) אחריות פלילית אישית- גורמים אמדינתיים: לוחמים, תאגידים ופייסבוק- הסתה לרצח עם

יתכן ומיקוד נוסף לחומרי הקריאה ישלח לקראת הפגישה

חומר קריאה:

אמנת רומא סעיפים 25(3), 28 ו-30

- Stephanie Nebehey, [The UN Calls for Myanmar General to be tried for Genocide, blames Facebook for Incitement](#), Reuters 2018 August 27
- ICC [Appeal Chamber Decision, Prosecutor v. Calixte Mbarushimana](#), paras (50-69 (May 30, 2012

קריאת רשות:

- [The Prosecutor v. Thomas Lubanga Dyilo](#) , Judgment, pp. 423-439, 587-590 ((Mar. 14, 2012
- [The Prosecutor v. Momcilo Perisic](#), pp 25-73; dissent pp 1-10 (Appeals Chamber, Feb. 28 2013)
- [Prosecutor v. Charles Taylor](#), pp 466-486 (Appeals Chamber, Sept. 26, 2013)
- [ICTY Statute](#), Article 7

מפגש שביעי (26.11) מקרה בוחן ללוחמים אמדינתיים- הרצאות אורח- פייר חזן (המפגש יתקיים באנגלית) דיווחים מהשטח- שיחות עם בוקו חארם

חומרי קריאה ישלחו לקראת הפגישה

מפגש שמיני: (3.12) דיני לחימה: ההבחנות השונות ודיני מטרות- באמצעות תרגיל פרקטי

במהלך המפגש ננהל דיון בנושא כדאיות סיווג 'לוחם בלתי חוקי'. מטרת המפגש להקנות כלים וידע בסיווגים השונים בדיני הלחימה: לוחם, אזרח ואזרח הלוקח חלק בלחימה. כמו כן, נדון במונח מטרות לגיטימיות (מטרות אזרחיות, צבאיות, מוגנות ושימוש צבאי במטרות אזרחיות או מוגנות).

לסיום, נתרגל במקרי בוחן של הצל"א.

חומר קריאה:

- דו"ח וועדת טירקל, חלקא', ינואר 2011, עמ' 192-199
- בג"ץ 769/02 הוועד הציבורי נגד העיניים בישראל נגד ממשלת ישראל ("מדיניות הסיכולים הממוקדים"), פסקאות 1-13, 16-46, 60-64 לפסק הדין של הנשיא בדימוס ברק

קריאת רשות:

- [The ICC Prosecutor v. Ahmad el Mahdi- Fact Sheet](#)
  - הילי מודריק אבנחן, טרור ומשפט בינלאומי הומניטארי- ההבחנה בין לוחמים לבין אזרחים בשדה הקרב המודרני (ישראל: נבו, 2010), עמ' 133-151
  - רובי סיבל, משפט בינלאומי (מהדורה שניה, 2010), בעמ' 539-548
  - Philip Alston, Report of the Special Rapporteur on Extrajudicial, Summary or Arbitrary Executions, Philip Alston: Addendum: Communications to and from Governments, UN Doc A/HRC/14/24/Add.6 ([The "Alston Report" on DPIH](#)), 2010
  - ICRC [Interpretive Guidelines](#) on DPIH under IHL, 2008
  - (May 2010) Françoise J. Hampson, 'Direct Participation in Hostilities and 28) [the Interoperability of the Law of Armed Conflict and Human Rights Law](#)', in *International Law Studies, Vol. 87*, International Law and the Changing Character of War, Raul A. "Pete" Pedrozo and Daria P. Wollschlaeger (Editors), Naval War College, Newport, Rhode Island 2011, 187
  - Christof Heyns & Sarah Knuckey, '[The Long-Term International Law Implications of Targeted Killing Practices](#)', *Harvard International Law Journal*, Symposium, 2013, Vol. 54, 101
  - בט"פ 8780/06 [חמוד סרור נ' מדינת ישראל](#), פסקאות ז'-י"ד
- ע"פ 6659/06 פלוני נגד מדינת ישראל ([ערעורים בקשר לחוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים](#)), 4025, 1-15, 31-37, 48-53 (2008) חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים, התשס"ב-2002

מפגש תשיעי: (10.12) - יתכן ולא יתקיים מפגש קליני- יתקיימו מפגשי צוות עם רכזות הקליניקה.

מפגש עשירי: (17.12) משלחת לרומא- לא יתקיים מפגש קליני במרכז הבינתחומי. הרכזות נמצאות לרשותכם להתייעצות בנושא פרויקטים.

מפגש אחד עשר: (24.12) בית המשפט הבינלאומי הפלילי- ICC – הקמתו, קניית סמכות, ושלבי ההליך

במהלך המפגש נבחן 'קייסים' ו'מצבים'- סמכות וטריגרים: מדינות חברות (הפניה מדינה בתוך עצמה, הפניה מדינה על פשעי מדינה אחרת בשטחה, חקירה ביוזמת התובע), מדינות וקניית סמכות זמנית (3)12, הפניה ממועצת הבטחון. נלמד על השלבים השונים בהליך מול ביהמ"ש הבינלאומי הפלילי.

חומר קריאה:

- אמנת רומא, **מבוא, סעיפים 12 ו13**

חומר קריאה בנוגע ל'Palestine Situation' ICC:

- [הצהרתו של מחמוד עבאס - ס'12\(3\) לאמנת רומא](#), 1 ינואר 2015
- ['הצטרפות פלסטין לאמנת רומא'](#), 2 ינואר 2015

Whether the ICC should recognize human trafficking, as set forth in the facts described in the Pre-Trial Chamber's decision, as qualifying as "other inhumane acts of similar character intentionally causing great suffering, or serious injury to body or to mental or physical health" under Article 7(1)(k) of the ICC Statute;

מפגש שנים עשר (31.12) מפגש כפול- משפט מבויים

מפגש שלוש עשרה (7.1): The ICC 'Palestine Situation': ייתכן ונקיים מפגש אורח

סמכות ושלב הבדיקה המקדמית - מצב 'פלסטין'

נבחן מקרה בוחן: בשיעור נסקור את הבקשה הראשונה של הרש"פ לקבל את סמכות ביהמ"ש בשנת 2009 וההשתלשלות המשפטית עד לדחיית הבקשה באפריל 2012. נבחן את שתי הבקשות החדשות של הרש"פ תחת החותמת 'מדינת פלסטין' בינואר 2015, האחת להכרה בסמכות רטרואקטיבית וזמנית והשניה להצטרפות כמדינה חברה לאמנת רומא. בבחינת המקרה, נלמד על שאלת קניית הסמכות של ביהמ"ש הבינלאומי הפלילי ועל הליך הבדיקה המקדמית. נתמקד ב'מצב' הנוגע ישירות לסמכות ביהמ"ש בשטחים. נבחן התפתחויות בנושא.

חומר קריאה

- דו"ח התובעת של ביה"ד הבינלאומי הפלילי בנוגע לבדיקה מקדמית, 4 דצמבר 2017 – לקרוא רק מקרה 'פלסטין' (מעמ' 12 ואילך)

מבחינים וחופשת סמסטר - בתום מועדי א' נקיים פגישות צוות לסיום פרויקטים והמשך פרויקטים בסמסטר ב'.

סמסטר ב': סוגיות נבחרות בין התיאוריה

לפרקטיקה

במפגשים הקליניים בסמסטר ב' נבחן סוגיות נבחרות. נתמקד למשל בפסיקה והחלטות חדשות של, כגון הרחבת סמכות ICC 'כשרכיב מהפשע בוצע במדינה חברה': מיעוט רוהינגי, פתיחת חקריה נגד CIA על ידי ICC, חסינות וסמכות ביה"ד במקרה של ירדן וסודן, אחריות תאגידים בגין הפרות הדין הבינלאומי הפלילי. נתמקד במעמד הקורבן בהליכים בינלאומיים פליליים, בסכסוכים ומשפט במקרי בוחן. עבודות הצוות על הפרויקטים השונים יימשכו ללא שינוי, לרבות דיווח על התקדמות למנהלת הקליניקה ולרכזת האחראית.

מפגש 1: (4.3) מקומם של קורבנות בהליך הפלילי הבינלאומי במפגש נבחן את מקומם של קורבנות בפני בתי משפט בינלאומיים, וכן מחוצה להם באמצעות מקרה בוחן של נשיא צ'אד לשעבר, היסן הברה. נבחן את הזכות לאמת, הזכות לצדק, הזכות לאי-התחדשות המעשים, הזכות לפיצויים. נדון גם בהחלטה חדשה של הערכאה המקדמית ב'Palestine Situation' בנוגע למעמד קורבנות בהליך.

חומר קריאה:

אמנת רומא, סעיפים 15(3), 19(3), 44(6), 53(1), 68, 75, c),

- [ICC Prosecutor v. Katanga and Ngudjolo, Decision on the Set of Procedural Rights Attached to Procedural Status of Victim at the Pre-Trial Stage of the Case, ICC-01/04-01/07-474, para. 32-36](#)

קריאת רשות:

- [Resolution 2/2010](#), 74 Conference of the International Law Commission, The Hague
- [Article 7](#), African Charter of Human and Peoples' Rights and Duties
- [Article 13](#), European Convention for Human Rights and Fundamental Freedoms
- [Article 25](#), Inter-American Convention on Human Rights
- **See also:** Article 8, Universal Declaration of Human Rights; Article 2, International Covenant on Civil and Political Rights, Article 6 Convention Against Torture; Article 39, Convention for the Rights of the Child; Article 3, Hague Regulations 1907; Article 91, Additional Protocol I 1977
- Mina Rauschenbach and Damien Scalia, "[Victims and International Criminal Justice: A Vexed Question?](#)", ICRC, International Review of the Red Cross, Vol. 90, Number 870, June 2008

מפגש 2: (11.3) פשעים מגדריים ובעלי אופי מיני- תחום חדש?

חומרי קריאה יישלחו בהמשך

מפגש 3: (18.3) פרשנות רחבה לסמכות ה-ICC: שני מקרי בוחן:

מקרה בוחן א': החלטת הערכאה המקדמית של ה-ICC בנוגע להחלת סמכות ביה"ד במדינות חברות כאשר ירכיב ביצוע העבירה מבוצע בשטחן' - מקרה רדיפת מיעוט הרוינגה (מיאנמר) לבנגלדש

מקרה בוחן ב': סמכות ה-ICC ושאלת חסינות מדינות: השלכות הכרה בסמכות על ידי מועצת הבטחון. מקרה בוחן: ירדן ב ICC 'Sudan Situation'

במרץ 2005, מועצת הבטחון הפעילה את סמכותה על-פי סעיף 13 לאמנת רומא, בפעם הראשונה והפנתה את החשדות לביצוע רצח עם בחבל דרפור בסודן, לבחינת ה-ICC. משמעות ההחלטה, שביה"ד יכול להפעיל סמכותו גם כנגד מדינות שלא הביעו הסכמתן לסמכות ביה"ד ואינן חברות באמנת רומא. בעוד נגד נשיא סודן, עומאר אל באשיר, עומדים ותלויים שני צווי מעצר בגין פשעים נגד האנושות ורצח עם, הני"ל מבקר במדינות חברות מבלי שהני"ל עוצרות אותו ומעבירות אותו לחסות ביה"ד בהאג. זאת, למרות התחייבותן לשתף פעולה עם ביה"ד באופן מלא.

לאחרונה, ירדן הרימה תגר על סמכות ביה"ד לאחר ששופטים הפנו אצבע מאשימה נגד ירדן וביקשו מתן הדין בפני מועצת המדינות החברות של ה-ICC ומועצת הבטחון. ירדן העלתה טענה כי כאשר מועצת הבטחון מקימה את סמכות ביה"ד, לעומת הסכמת המדינה עצמה, החלטת מועצת הבטחון אינה יכולה להיות מנוגדת לאמנות בינלאומיות בדבר חסינות מדינות, שלהן מעמד מנהגי. ביה"ד הזמין דעותיהם של אקדמאים מובילים בתחום. נבחן סוגיה זו ואת טענות הגורמים המעורבים.

חומר קריאה:

- מקרה הרוהינגה:

ICC PTC, [Decision on the "Prosecution's Request for a Ruling on Jurisdiction under Article 19\(3\) of the Statute"](#), ICC-RoC46(3)-01/18-37, 6 September 2018, paras 74-79

[Dissenting Opinion, Judge Marc Perrin de Brichambaud](#), p.17-20 Partially

- שאלת חסינות ירדן וסודן:

[Flavia Lattanzi, Request by Prof. Flavia Lattanzi for leave to submit observations on the merits of the legal questions presented in "The Hashemite Kingdom of Jordan's appeal against the 'Decision under article 87\(7\) of the Rome Statute on the noncompliance by Jordan with the request by the Court for the arrest and surrender of\] Omar Al-Bashir'" of 12 March 2018 \('Lattanzi Amicus', ICC-02/05-01/09-341, 30 April 2018](#)

מפגש 4: (25.3) דיני תפיסה לוחמתית:

חומר קריאה:

- תקנות 42-43 לתקנות האג, 1907

- בני"ץ 1661/05 המועצה האזורית חוף עזה ואח' נ. כנסת ישראל ואח', פסקאות 4-9 ו-77-76 לפסק הדין של שופטי הרוב (2005).

פרשת 'כביש 443':

- בני"ץ 393/82 נ'מעית אסכאן נ' מפקד כוחות צה"ל, פ"ד לז(4) 785, פסקאות 5-6

- בני"ץ 2150/07, **אבו צפיה ואח' נ' שר הבטחון ואח'** (פס"ד כביש 443) פסקאות 8-10

קריאת רשות:

- סעיפים 27-34, 47-78 לאמנת נ'נבה הרביעית, 1949

- רובי סייבל, "משפט בינלאומי", בעמ' 557-595.

- בני"ץ 9593/04 **מוראר נ' ראש מועצת הכפר יאנון ואח' נ' מפקד כוחות צה"ל ביהודה ושומרון ואח'**, סא (1) 844 (2006), פסקאות 29-34.

מפגש 5: (1.4) הרצאת אורחת, ד"ר דנה וולף, דיני תפיסה לוחמתית- התנחלויות והפעלת ביקורת שיפוטית וחובות בסיום כיבוש:

- רובי סייבל, "משפט בינלאומי", בעמ' 103-128

- International Court of Justice, [Legal Consequences of the Construction of a Wall in the Occupied Palestinian Territory](#), Advisory Opinion, July 2004, paras. 72, 99-120

- דו"ח תיאודור מרון, 1967: <https://www.thelawfilm.com/inside/wp-content/uploads/2013/02/meron-memo.pdf>

- דו"ח על מעמד הבניה באזור יהודה ושומרון (דו"ח אדמונד לוי), 21 יוני 2012, עמ' 2-13

- אמנון רייכמן, ביקורת שיפוטית תפיסה לוחמתית והשיח האקדמי של פרופ' דיויד קרצמר, ביקורת ספרים, משפט וממשל, ח' תשס"ה

- בני"ץ 785/87 עפו נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית, פ"ד מב (2), 1988 למעט: עמ' 13-15, 17 - 20, 35-50.

- G. Harpaz and Yuval Shany, 'The Israel Supreme Court and the Incremental Expansion of the Scope of Discretion under Belligerent Occupation Law', 43/3 Israel Law Review (2010), 514-550.

מפגש 6: (8.4) 'רנע מקומי': המפגש יוקדש להתפתחויות בדין הבינלאומי בישראל ובטחים

חופשת פסח

מפגש 7: (29.4) חקירת מעצמות בפני ה-ICC- בריטניה, ארה"ב ורוסיה

חומר קריאה:

דו"ח התובעת של ביה"ד הבינלאומי הפלילי בנוגע לבדיקה מקדמית, 4 דצמבר : 2017 'מצב אפגניסטאן'-CIA, עיראק- בריטניה, גיאורגיה ואוקראינה- רוסיה

מפגש 8: (6.5) מפגש כפול – משפט מבויים

Whether a corporate subsidiary that purchases shrimp at an extremely low price from the Westeros shrimp-sheds with knowledge of their labor abuses can be treated as an

unindicted co-perpetrator for purposes of prosecuting the Defendant
the CEO of the subsidiary's parent company) under art. 25(3)(a) of the Statute)
notwithstanding Article 25(1) of the ICC Statute;

מפגש 9: (13.5) עקרון המשלימות- מנגנונים מדינתיים והחובה לחקור ולהעמיד לדין

נבחן את המאפיינים העיקריים של עקרון השיוויון, נלמד על מקרים קונקרטיים עם התמקדות בתיק הקלומוביני ונגיעה בתיק קניה. כמו כן, נעסוק בסוגיית מנגנוני בדיקה מדינתיים היכולים לענות על דרישות עקרון השיוויון בפני ה-ICC.

חומר קריאה:

- **אמנת רומא: סעיפים 17-20**
- International Law Commission (ILC), 2014 [Final Report: The Obligation to Prosecute or Extradite](#) מההמעמד הנחיית קריאה: התמקדו בעיקר בשאלה: מההמעמד המשפטי שלה מחויבות לחקור (ולהעמיד לדין)
- דו"ח וועדת טירקל, חלקב', ' מנגנוני בדיקה והחקירה בישראל...!', פברואר 2013, עמ' 84-100 ("מה חוקרים?"), עמ' 102-131 ("איך חוקרים")

קריאת רשות:

- **אמנת רומא**, International Criminal Court Rome Statute, 1998, סעיפים, 20-33
- החלטת הפצ"ר באשר לאירועים חריגים שאירעו במהלך "צוק איתן"-עדכון, 10/09/2014, מדור דוברות וקשרי ציבור
- עמיחי כהן, יובל שני, "צה"ל חוקר את עצמו- חקירת חשדות להפרת דיני מלחמה", המכון הישראלי לדמוקרטיה, מחקר מדיניות 93, דצמבר 2011
- יניב ואקי, נעם וינר, "אמנת רומא והדין הפלילי הישראלי, משלימות והתאמה", מרכז

- קונקורד לחקר קליטת המשפט הבינלאומי בישראל, 2011
- ICC, *Prosecutor v. Callixte Mbarushimana*, ICC-01/04-01/10-288 - [Decision on the Defence request for leave to appeal the "Decision on the 'Defence request for a permanent stay of proceedings'"](#) (ICC-01/04-01/10-264) 15 July 2011 **(בעיקר עמ' 3-4)**
  - ICC, *Prosecutor v. Callixte Mbarushimana*, ICC-01/04-01/10-264 - [Decision on the "Defence request for a permanent stay of proceedings"](#), 01 July 2011 **(בעיקר עמ' 5-7)**

מפגש 10: (20.5) מפגש כפול- משפט מבויים

Whether a domestic court acquittal of the Defendant based on an erroneous interpretation of the ICC Statute's definition of crimes against humanity under the circumstances of this case shall preclude the ICC from prosecuting the crime under the *ne bis in idem* principle enshrined in Article 20 of the ICC Statute.

מפגש 11: (27.5) במקום המפגש נקיים HARD TALK עם שגריר שויץ בזמן המפגש או במועד אחר שיקבע מראש

מפגש 12: (3.6) הרצאת אורח- פרופ' ישי בר: כל שרצית לשאול על דיני לחימה (המועד נתון לאישור)

מפגש 13: (10.6) סיכום ומשוב